

Kikhosta

Smittskyddsläkarnas Smittskyddsblad

Vad är kikhosta?

Kikhosta är en luftvägsinfektion orsakad av kikhostebakterien, *Bordetella pertussis*. Typisk kikhosta börjar som en förkylning med hosta och eventuellt lätt feber. Hostan tilltar, börjar komma mer attackvis och blir efterhand allt intensivare. Efter någon eller några veckor uppträder de karaktäristiska kikningarna. För spädbarn kan sjukdomen bli livshotande, särskilt hos nyfödda. Hos dem kan sjukdomsbilden vara diffus och svårtolkad i början, och snabbt bli mycket allvarlig. Skyddet efter genomgången kikhosta är långvarig men inte livslång. Vuxna och äldre barn får oftast lindrig sjukdomsbild men kan ändå vara smittsamma. Att i en barngrupp sortera ut vilka som smittar eller inte är omöjligt.

Nyfödda har vanligen inget skydd mot kikhosta från mödraantikroppar. Amning ger inte något skydd mot kikhostebakterier.

Smittvägar

Överförs luftvägen via droppsmitta från hostande individer. Hostan behöver inte vara typisk kikhosta - vuxna och tidigare vaccinerade barn får ofta lindrig sjukdomsbild men kan ändå vara smittsamma. Smittrisken är hög inomhus men låg utomhus.

Hygienråd

Normal hygien vid luftvägsinfektion, tvätta händerna.

Rekommendationer

Du bör om möjligt minska riskerna för att andra smittas. Undvik om möjligt kontakt med spädbarn (barn under 1 år). Om barn under 6 månader utsätts för smitta bör de snabbt erbjudas behandling med antibiotika för att förhindra eller lindra sjukdomsförloppet. Antibiotikabehandling kan även övervägas till barn i åldern 6-12 månader. Vid konstaterad kikhosta i spädbarnsfamilj bör vuxna och barn över 1 år erbjudas antibiotikabehandling för att minska risken för smittöverföring till spädbarnet.

Barnomsorg och skola

Barn som har mycket hosta med påverkat allmäntillstånd bör vara hemma. Förskole- eller skolbarn får vistas i barnomsorg/skola om allmäntillståndet tillåter. Personal och föräldrar på förskola bör informeras om kikhosta finns i gruppen.

kikhostapat051201.doc

Om det finns spädbarnssyskon är det särskilt viktigt att föräldrarna informeras så att de kan välja att hålla förskolebarnet hemma så länge kikhosta går i gruppen och vara observanta på tidiga symptom.

Vaccination

Spädbarn vaccineras sedan 1996 enligt det allmänna vaccinationsprogrammet vid 3, 5 och 12 månaders ålder med kombinationsvaccin med difteri, stelkramp, kikhosta, polio och sjukdomar orsakade av bakterien *Haemophilus influenzae* typ b (Hib). Skyddseffekten mot kikhosta är cirka 80% men klingar av så småningom. Påfyllnadsdos kommer från läsåret 05/06 att rekommenderas i skolan i form av kombinerad vaccination mot difteri, stelkramp och kikhosta vid 10 års ålder. Barn som insjuknar trots vaccination får oftast en lindrigare sjukdom. Även barn som haft kikhosta rekommenderas fortsätta vaccinationsprogrammet – det innebär en förstärkning av skyddet och innebär inte någon ökad risk för biverkningar.